

Những Giờ Cuối Cùng Của TRƯỜNG BỘ BINH THỦ-ĐỨC

Tôi đã cố công tìm tòi các sách báo và các mạng lưới hải ngoại xem thử đã có bài viết nào về những giờ cuối cùng của Trường Bộ Binh Thủ Đức chưa, nhưng không tìm ra. Do đó, bài viết dưới đây chỉ là một thoáng nhìn lại quá khứ nhân ngày 30 tháng Tư năm nay 2010. Trong ngày tang thương đó – 30/4/1975 - người viết chỉ là cấp thừa hành thuộc một đơn vị nhỏ bé nên không bao quát được toàn bộ tình hình, lại không phải là một nhà văn chuyên nghiệp hoặc đã được đào tạo để trở thành phóng viên Quân Đội, vì thế có cái nhìn rất hạn hẹp, giới hạn trong phạm vi công tác và khu vực được chỉ định, việc diễn tả lại không linh động như thực tế đã diễn ra. Nói đến Trường Bộ Binh Thủ Đức với 25 năm lịch sử hào hùng, không nhiều thì ít chúng ta ai cũng có những kỷ niệm đầu đời quân ngũ, hoặc một đôi lần về học bổ túc ở các lớp Bộ Binh Trung Cấp, Cao Cấp hoặc Chỉ Huy Tham Mưu hoặc có thân nhân một thời thụ huấn Quân Trường danh tiếng này để trở thành các cấp lãnh đạo của Quân Lực Việt Nam Cộng Hòa trên khắp các chiến trường Miền Nam. Khoảng tháng 3, 1974, trong một ý định thiếu thực tế và đắt giá là dùng lực lượng Sinh Viên Sĩ Quan án ngữ và ngăn chặn các hoạt động phá hoại của Cộng quân xuất phát từ các mật khu Hắc Dịch và Hồ Bò, Tổng Cục Quân Huấn thuộc Bộ Tổng Tham Mưu đã ra lệnh dời Trường Bộ Binh từ đồi Tăng Nhơn Phú, Thủ Đức, ra cơ sở cũ của Sư Đoàn Mãng Xà Vương Thái Lan, Long Thành, ngang dốc 47 trên đường Saigon – Vũng Tàu. Tuy nhiên, chỉ hơn một năm sau, dưới áp lực quân sự cũng như chính trị càng ngày càng gia tăng của địch quân trên khắp các mặt trận, Tổng Cục Quân Huấn đã nhận ra quyết định “nướng quân” sai lầm nghiêm trọng của mình, nên đã ra lệnh cho Trường Bộ Binh vội vã trở lại vị trí cũ ở Thủ Đức, nhằm tái phối trí lực lượng ngăn chặn đường tiến quân của Cộng quân vào Thủ đô Saigon qua ngã Xa lộ.

Trở Về Trường Cũ

Chiều ngày 22 tháng Tư, 1975, tất cả các Sĩ quan thuộc Tiểu Đoàn 1,2,3,4 và hai Tiểu Đoàn SVSQ Đà-lạt sắp mần khoá, tạm trú tại trường, cùng Sĩ quan Đại Đội Trưởng được lệnh tham dự cuộc họp khẩn cấp tại Bộ Chỉ Huy Liên Đoàn SVSQ. Chỉ thị từ Đại tá Chỉ Huy Trường Nguyễn Đức Minh cho các Tiểu Đoàn và Đại Đội SVSQ lập tức chuẩn bị quân trang quân dụng nhẹ để sáng hôm sau lên xe rời Trường Bộ Binh Long Thành di chuyển về tái phối trí tại Trường Bộ Binh Thủ Đức trên đỉnh đồi Tăng Nhơn Phú. Các Tiểu Đoàn SVSQ cũng được ấn định vị trí khu vực phòng thủ tuyến một khi về đến vị trí mới. Bốn Tiểu Đoàn SVSQ đảm nhận việc phòng thủ bao quanh Trường. Riêng Đại Đội 21 thuộc Tiểu Đoàn 2 của tôi được chỉ định làm lực lượng Trừ Bị và An Ninh cho Chỉ Huy Trường.

Vũ Đình Trường - Trường Bộ Binh

Sau cuộc họp ngắn ngủi và khi trở về đơn vị, tôi lập tức cất đặt cho các Sĩ Quan Trung Đội Trưởng vị trí và công tác mà mỗi Trung đội đảm nhiệm trong sứ vụ được chỉ định làm lực lượng Trừ bị và An ninh cho Chỉ Huy Trường của Trường.

Sáng hôm sau, 23 tháng Tư, 1975 Các Tiểu Đoàn SVSQ cùng với hai Tiểu Đoàn của SVSQ Đà-lạt lần lượt lên đoàn xe GMC đang đậu sẵn trên con lộ chính của Trường Bộ Binh Long Thành. Đoàn xe thật dài nối đuôi nhau trực chỉ Thủ Đức. SVSQ được lệnh chỉ mang theo balô, súng đạn và máy truyền tin PRC-25, bỏ lại đằng sau tất cả các quân trang quân dụng nặng nề khác. Khoảng 2 giờ chiều thì đoàn xe về đến Trường Bộ Binh Thủ Đức cũ. Dọc đường không gặp trở ngại nào, mặc dù có một số không đội ngũ, đang quá giang xe đò và xe tư nhân từ Vũng Tàu, Bà-Rịa về Saigon. Đến nơi, các Tiểu Đoàn lần lượt xuống xe và nhanh chóng tiến về vị trí phòng thủ như đã được phân chia công tác trong buổi họp tối hôm trước, thay thế cho Đại Đội Công Vụ và một Đại Đội Địa Phương Quân tăng phái cho Trường. Riêng Đại Đội 21 của tôi làm Trừ bị và An ninh cho Chỉ Huy Trường, sau khi xuống xe, được phân chia công tác và khu vực đóng quân như sau:

Trung đội 211 phụ trách an ninh dinh Chỉ Huy Trường, do tôi kiêm nhiệm, đóng quân theo Tiểu đội rải rác chung quang dinh và đặt nút chặn kiểm soát an ninh ra vào dinh và di chuyển ở các khu vực lân cận. Các Trung đội 212 và 213, dưới quyền chỉ huy của Trung Úy Trần Văn Nở, làm lực lượng trừ bị đóng ở thế đất thấp thuộc khuôn viên Khối Quân Huấn. Trung đội 214, Trung Úy Phạm Ngọc Thạch là Trung Đội Trưởng, làm lực lượng an ninh kiểm soát con đường chính (đại lộ Bình Long) chạy dài từ cổng số 1 đến cổng số 9, đóng quân từ cổng số 1 đến Vũ Đình Trường. Ban Chỉ Huy Đại đội được đặt ở căn nhà tôn tiền chèo khu đất trống giữa Khối Quân Huấn và dinh Chỉ Huy Trường. Một số huấn luyện viên Chiến Thuật và Địa Hình được tăng phái các Đại Đội với tư cách cố vấn cho Đại Đội Trưởng.

Những ngày cuối tháng Tư

Di chuyển về Trường cũ, SVSQ chilo việc bố trí phòng thủ, chứ không có thì giờ huấn luyện. Mấy ngày và đêm đầu, mặc dầu tình hình toàn quốc đang sôi động, nhưng ở đây chỉ thỉnh thoảng nghe vài tiếng súng nổ lẻ tẻ ở xa xa ngoài hàng rào phòng thủ, đầu như phía đình Phong Phú hoặc phía khu vực sân tác xạ Long Thạnh Mỹ và Học Viện Đa Minh, là những nơi có tiền đồn do các huấn luyện viên trường Vũ Thuật và Thể Dục đảm nhận. Đồi 30 là khu vực huấn luyện Chiến thuật, luôn luôn có một toán quân nhân cơ hữu đóng tiền đồn để nghe động tĩnh. Đại đội 21 của tôi liên lạc vô tuyến đầu giờ với các toán tiền đồn, và liên lạc 24/24 với Bộ chỉ huy Liên Đoàn.

Qua ngày 29 tháng Tư, SVSQ Tuần sự Trung đội báo cáo với tôi rằng dinh Chỉ Huy Trường vắng vẻ, không còn người ở trong dinh, và xin phép rút Trung đội về đóng ở Khối Quân Huấn nhập vào Trung đội Trừ Bị. Tôi bảo Trung đội ở nguyên vị trí để bảo toàn vật dụng trong dinh, cho đến khi Liên Đoàn ra lệnh rút lui. Tuy tình hình toàn quốc sôi động từng giờ từng phút, và có một số quân nhân và sĩ quan của Trường phá bỏ lệnh giới nghiêm, vượt hàng rào kẽm gai ra ngoài để tránh bị Phân đội Quân Cảnh 301 chặn đường ở cổng số 1, các SVSQ vẫn chăm chỉ làm nhiệm vụ của đơn vị mình, không lơ là hoặc giao động. Quân số duy trì 100% ngoại trừ hai SVSQ đi phép đặc biệt (tang chế) về Miền Trung, bị mắc kẹt, không có phương tiện trở về Trường.

Tin tức đồn dập hằng ngày về cuộc lui binh của các đại đơn vị ở Miền Trung và Cao Nguyên Trung Phần trong những ngày cuối tháng Tư đã phần nào làm cho tinh thần SVSQ nao núng và bàng hoàng. Tuy nhiên nhờ tinh thần kỷ luật cao vẫn duy trì được quân số và đội ngũ.

Ngày 30 tháng Tư

Khoảng 7:30 sáng, toàn tiền đồn ở đồi 30 báo cáo một số quân xa Cộng quân chạy về hướng Saigon trên xa lộ cùng với 6 chiếc T-54 di chuyển phía sau. Đến ngã tư làng Đại Học, 2 chiếc quân xa cùng với 2 chiếc T-54 rời đoàn, rẽ phải băng qua vườn cao su và tiến về phía quận lỵ Thủ Đức. Khoảng 10 giờ sáng, toàn tiền sát ở đình Phong Phú báo cáo 2 chiếc xe tăng của Cộng quân trên đường tiến về Trường Bộ Binh, đang dừng lại tại Chợ Nhỏ để tìm hướng đi. Có lẽ đó là hai chiếc đi lạc hướng về quận lỵ Thủ Đức quay trở lại. Một chiếc tiếp tục di chuyển về hướng trái, chạy về phía Học Viện Cảnh Sát Quốc Gia.

10g15 lệnh buông súng đầu hàng của Tổng Thống Dương Văn Minh được phổ biến nhiều lần qua làn sóng phát thanh và truyền hình. Tôi ra lệnh cho các đơn vị dưới quyền vẫn giữ nguyên vị trí chiến đấu cho đến khi có lệnh của Liên Đoàn.

10g30 chiếc T-54 từ Chợ Nhỏ tiến vào, ủi sập rào cản của đồn Quân Cảnh, chạy thẳng vào Trường từ cổng số 1 đến cổng số 9, vừa rồ máy chạy vừa xả súng đại liên bắn dọa, áp đảo tinh thần. Không biết các tràng đại liên này có trúng vào các dinh thự nào của Trường hay không nhưng tiếng dội lại làm dinh tai nhức óc. Chạy đến cổng số 9 vẫn còn đóng, chiếc T-54 quay trở lại và tiếp tục nổ đại liên. Khi chiếc thiết giáp chạy ngang vị trí đóng quân của tôi thì hai SVSQ bắn hai trái M-72, nhưng vì chưa kinh nghiệm, hai quả đạn bắn vào pháo tháp trượt lên nỏ trên ngọn cây. Tôi ra lệnh thôi bắn và giải thích cho SVSQ rằng muốn hạ thiết giáp thì cách hiệu quả nhất là bắn đứt xích của chúng. Tuy nhiên, tôi không cho bắn tiếp vì hai lý do: 1) Ở độ thấp nhắm vào xích sắt, quả đạn M-72 sẽ vướng vào các trụ sắt và giằng kềm hàng rào dọc theo đại lộ và sẽ nổ tung ở đó thay vì chạm vào xích sắt, và 2) Nếu chiếc thiết giáp bị bắn đứt xích sắt, sẽ không chạy được nữa và sẽ đứng tại chỗ quay súng bắn nát cả khu vực đóng quân của tôi cũng như các phòng ốc và dinh thự chung quanh. Chiếc thiết giáp thứ hai từ Học Viện Cảnh Sát quay lại, nối đuôi chiếc trước, vừa chạy trở lại cổng số 9 vừa bắn xối xả. Vừa lúc đó SVSQ trực truyền tin thông báo:

-Trình Đại Úy, Hồng Hà (Liên Đoàn) hỏi có thể cho con cái của mình bị mồm con trâu rừng được không vì nhà cửa ở vùng nhà bếp và cư xá sĩ quan bị bắn đổ nát rất nhiều, nhất là Trung Nghĩa Đài và rạp hát bị phá huỷ tan tành.

- Anh thử liên lạc với Trung Úy Thạch và chuyển lệnh của Hồng Hà xem (trung đội) 214 có thể làm được việc đó không.

Vừa lúc ấy, khoảng 1 giờ trưa, SVSQ liên lạc viên của Trung Úy Thạch đến báo cáo cho tôi hay rằng Trung đội đã gom được khoảng 15 khẩu M-16 cùng hai đại liên M-60, được bọc kín trong poncho giâu trong hồ cá nhân ở khu Gia binh Thiết Giáp để *“mai một mình quay trở lại đánh chúng nó. Chưa bắn được phát nào mà đã được lệnh đầu hàng, tụi em chịu không được”* (Lời Trung Úy Phạm Ngọc Thạch)

Chừng nửa tiếng sau, Trung Úy Thạch từ “tổng hành dinh” phía sau Thánh đường Công giáo, đích thân về Ban Chỉ Huy Đạ Đội báo cáo miệng với tôi:

-Nhận được lệnh, em cùng hai SVSQ bò đến sát chiếc T-54 đang đậu ở khu Tiếp Tân và đang bắn xối xả vào Trường. Một SVSQ trèo lên pháo tháp, mở chốt lựu đạn, mở nắp pháo tháp và thả vào. Chỉ kịp nhìn thấy ba tên Cộng quân bị xiềng vào lòng xe, không xoay sở gì được. Lựu đạn nổ và con “trâu rừng” im tiếng. Mấy phút sau, chiếc thứ hai vội vã bỏ chạy ra khỏi Trường, hướng về Chợ Nhỏ. Duyệt cho mình thanh toán, vì lỗi chiến thuật của chúng. Đại Úy coi Thiết giáp mà không có bộ binh từng thiết yểm trợ thì trở thành mục tiêu ngon lành cho chúng ta thôi.

Tôi dặn dò Trung Úy Thạch:

-Cám ơn Trung Úy và hai SVSQ gan dạ. Cực chẳng đã mà mình phải tiêu diệt chiếc Thiết giáp. Mình đã buông súng xuống mà chúng không để cho mình yên, đành phải có phản ứng. Tuy nhiên bây giờ là giờ thứ hai mươi lăm, Thạch cho SVSQ nghỉ tại chỗ. Lát nữa đây dù có thấy đoàn xe Cộng quân tiến vào Trường nhưng không gây hấn, thì cũng đừng chống cự. Cố gắng bảo toàn sinh mạng cho anh em. Chừng nào có lệnh thì Trung Úy cho anh em rút lui.

Thạch chào tôi rồi trở về vị trí đóng quân. Không ngờ đây là lần cuối cùng tôi nói chuyện với Thạch. Thạch còn trẻ, 24 tuổi, chưa vợ con, dáng người cao ráo, nhanh nhẹn và hăng hái. Vào khoảng năm 1978, trong lúc đi lao động chặt cây trong rừng Katum thì tôi được một người bạn tù cùng trại, cùng đội với Thạch cho biết Thạch đã bị cây ngã xuống đê chết cách đó mấy tháng. Thế là hết, Thạch ơi ! Anh em mình đâu còn cơ hội *“quay trở lại đánh chúng nó”* như Thạch mơ ước. Em là con trai một thuộc gia đình khá giả, đã không bỏ anh em để cùng gia đình tìm đường thoát thân như hai Trung Úy Trung đội trưởng 211 và 213, ở lại gắn bó với anh em SVSQ cho

đến giờ phút cuối cùng. Anh và toàn thể SVSQ Đại đội 21 xin nghiêng mình vĩnh biệt em, người sĩ quan gan dạ và hào hùng.

Vĩnh biệt Quân Trường

Trở lại tình trạng của Trường Bộ Binh. Đơn vị tôi không còn liên lạc được với Liên Đoàn hay các toán tiền đồn hay các đơn vị bạn. Các đơn vị tùy nghi xoay sở.

2g30 chiều 30 tháng Tư. Một đoàn quân xa của Cộng quân chừng 20 chiếc đầy nhóc người, tiến vào Trường, chia nhau đi các ngã. Hai chiếc chở đầy binh lính Cộng quân ngừng lại ngay Ban Chỉ Huy của Đại Đội tôi, khoảng một Tiểu đội súng lên đạn chia vào người tôi trong tư thế sẵn sàng nhả đạn. Số còn lại chia nhau bao vây căn nhà và toán SVSQ thuộc Ban Chỉ Huy. Tên nào cũng sao đầy cỏ áo, không phân biệt được ai là cấp chỉ huy, ai là lính. Căn nhà tiền chế rộng mênh mông, ồn ào bỗng trở nên im lìm trước thái độ hung hăng của những người mới đến. Một tên bước vào sau cùng, tay lăm lăm khẩu súng ngắn, chia vào tôi, lên tiếng hỏi giọng gay gắt với thái độ thù nghịch hiển nhiên:

-Ai là cấp chỉ huy ở đây ?

Tôi đồng dục trả lời:

-Tôi, Đại Úy Hoàng Đình Cảnh

-Có phải anh đã ra lệnh phá hủy chiếc tăng ngoài kia ?

Hàng trăm cặp mắt SVSQ nhìn vào các khẩu AK đã lên đạn, lo âu cho số phận của tôi. Tôi suy nghĩ rất nhanh, cùng lắm là một tên bắn tôi chết, nhưng không thể để tên Cộng quân hạch hỏi tôi như vậy, nhất là ngay trước mặt SVSQ của tôi. Tôi từ tốn trả lời từng chữ một:

-Thiết giáp của anh đậu ngoài kia bắn vào Trường, làm hư hại nhà cửa. Nơi xe tăng anh đậu là khu Tiếp Tân, ngoài khu vực trách nhiệm của tôi. Tôi không ra lệnh, tôi không có trách trong vụ này.

Nghे thế, vẫn còn hậm hực, tên chỉ huy nói tiếp như để phân trần với đám cán binh của hắn đồng thời lên giọng miệt thị:

-Đã có lệnh buông súng đầu hàng rồi mà còn diết tăng, giết chết ba chiến sĩ cách mạng. Quân đội vô kỷ luật, thua là phải.

Tôi làm thinh. Lý lẽ trong tay kẻ có vũ khí là mạnh nhất. Tên chỉ huy ra dấu cho đám cán binh tản mác ra ngoài rồi quay qua nói với tôi:

-Được rồi. Anh ra lệnh cho lính của anh bỏ súng xuống tại chỗ. Cởi áo lính và đạn dược ra rồi từ từ theo đường chính tiến ra cổng và về nhà. Nếu ai còn cầm súng thì đừng trách chúng tôi không báo trước.

Tôi đứng ra ngoài bãi đất trống trước khu nhà tiền chế, cố sức nói thật lớn để các SVSQ đều nghe:

-Anh em bỏ súng đạn xuống tại chỗ. Cởi áo trận ra, chỉ mặc áo thun và theo đường lớn tiến ra cổng số 1 để về nhà. Tuyệt đối đừng cầm súng lên kéo có sự hiểu lầm. Anh em chuyển tiếp cho mọi người cùng nghe để thi hành. Vĩnh biệt anh em, vĩnh biệt Quân Trường !

Nói xong khẩu lệnh cuối cùng, tôi rung rung đứng nhìn theo đoàn SVSQ đi hàng một dọc theo Vũ Đình Trường để lên đại lộ Bình Long tiến ra cổng. Một vài người còn cố đưa tay chào từ giã tôi. Một đoàn quân bại trận y như trong các khúc phim tài liệu của Đệ Nhị Thế Chiến. Trung Úy Thạch nói đúng. Chưa bắn được phát súng nào mà đã ra lệnh đầu hàng. Không chịu được. Nghĩ mà thương: những anh em có nhà ở Sài Gòn, Gia Định, Biên Hòa thì còn đỡ, còn những anh em khác ở Miền Trung hay Vùng 4, không một đồng xu dính túi, không một miếng giấy tùy thân, không biết sẽ ra sao, làm sao để về nhà ! Tôi đang đứng tần ngần nhìn

theo đoàn người thì tên chỉ huy đã đến cạnh tôi hỏi nào không hay. Hần nhìn tôi từ đầu xuống chân rồi sáng giọng:

-Cả anh nữa, còn tiếc xót gì mà không cởi súng đạn ra, rồi theo đoàn người mà về nhà.

Câu nói của tên chỉ huy vô tình mở cho tôi một lối thoát tương đối hợp lý vì tâm trí của tôi lúc đó đang xoay xở để mong lấy được mấy cuốn nhật ký và mấy cuốn album hình ảnh riêng tư đang nằm trong chiếc rương gỗ. Tôi hoàn toàn thất vọng vì biết chiếc rương gỗ của tôi nằm trong số chiến lợi phẩm của chúng, không mong gì lại gần để thu hồi những vật thiết thân của tôi. Vì vậy khi nghe tên chỉ huy ra lệnh, tôi vội vàng cởi súng đạn vào trận vất vào một xô rồi theo đoàn người bước đi lần cuối cùng trên đại lộ Bình Long của Trường. Ra đến cổng tôi gặp SVSQ cùng bá quan văn võ của Trường cũng đang trên đường về nhà. Tôi nhìn lại Trường lần cuối, kia là Niệm Phật Đường, kia là Nhà Thờ Công Giáo, kia là khu Tiếp Tân bên cạnh phân đội Quân Cảnh 301. Dường như tôi còn nghe văng vẳng tiếng đếm bước nhịp nhàng 1,2,3,4 của các Đại Đội SVSQ trên đường đến lớp học. Dường như các hàng cây xanh bên lề đường vẫn còn vang vọng câu hát hào hùng của lớp người trẻ đang thao dượt để bảo vệ Quê Hương: *Này bao hùng binh tiến lên !* Giờ đây tất cả đều xa dần, xa dần, tất cả chỉ còn là những kỷ niệm khó quên. Vĩnh biệt Quân Trường, vĩnh biệt Trường Bộ Binh Thủ Đức !

Hoàng Đình Cảnh
cựu Đại Úy Bộ Binh